

er vist ikke nogen Uenighed derom, at det vil være rigtigst at forøge Artilleriet, og naar man holder paa Stedlighedsgrundsetningen, vil det være det Rigtigste særlig at tage Forsøg paa den østlige Del af Danmark. I saa Fald tror jeg, det vil være muligt at bringe Misforholdet ned i meget høi Grad, ja endog at faae det til at deles at forsvinde. Efterat jeg har udtalt mig saa udførlig om dette Punkt, som jeg lægger særdeles Vægt paa, følger det af sig selv, at jeg ikke kan glæde mig over det Forslag, der er stillet om, at del Hæren i 3 Divisioner. Jeg vil foreslaa, at man bliver staaende ved Inddelingen i de to Dele, som man meget gjerne kan falde Divisioner, en øst og en vest for Storebælt og man kan da for at undgaa Misforhold ved Fordelingen af Rekrutter bestemme, at den østre Divisionskreds ved Anordning deles i 3, den den vestlige i 4 Regimentskredse, hvis Grændser kunne lægges saaledes, at der kommer omtrent et lige stort Antal Værnepligtige til hver Regimentskreds. Jeg glæder mig i den Henseende over at kunne støtte mig til et Par Udtalelser af de tidligere Forsvarsudvalgs Medlemmer. Der blev saaledes i sidste Samling stillet et Omvæningsforslag under Nr. 12, hvori det blev foraaet at drage Garnisonerne bort fra Sjælland i noget væsentlig Omfang, og den nærmere Begrundelse dertil findes i den tidligere Betænkning af 21de Mai 1873, hvor det er paavist, hvilke Ulemper det vil have for de jydske Værnepligtige, og at det ingenlunde vil lette Hærens Sammenlægning paa Sjælland, naar det maatte overlades den enkelte Mand under vanskelige Forhold, om han vilde eller kunde efterkomme Indkaldelsesordren. Spørgt følger det naturligt af sig selv, at man, om man end maa forberede sig paa at blive ligesom staaende midt over ved et uventet fjendligt Overskud, dog maa søge at tilveiebringe den størst mulige Forbindelse mellem Hær og Flaade, og jeg skal i den Henseende henvisse til et Forslag, som findes i Forsvarskommissionens Betænkning, om, at der ved de to Armeeforspsstabe eller nu Divisionsstabe og vest for Storebælt skulde være ansat en Søofficer, maatte endog allerede i Fredstid. Det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds (M. B. Jensen) har igjen oprisfret et Spørgsmaal, som ikke i den sidste Samling har spillet nogen videre Rolle, men som derimod var paa Tale, da Forslaget første Gang var fremmet; det er Tanken om en Overstkommanderende. Jeg skal i den Henseende komme det ærede Medlem noget imøde. Jeg anerkjender det Mistlige, der kan være i, at man, naar en Krig pludselig udbryder, kaster det Ansvar over paa en Mand at føre Hæren, men jeg tror, at man muligvis kunde raade nogen Bod derpaa ved at gaa ind paa det Forslag, der var stillet af en æret tidligere Krigsminister, det ærede Medlem for Frederiksberg Amts 1ste Valgkreds

(Thomsen). Der findes nu ingen Overstkommanderende for Hæren og Flaaden. Vel veed jeg, at den kongelige danske Hof- og Statskalender nævner en saadan, men da Grundloven og den gjældende Herlov ikke stemmer dermed, holder jeg mig til den sidste. Jeg vilde gjerne gaa saa vidt, at det, som tilsyneladende er Tilfældet, maatte blive til Virkelighed i den Forstand, at man i Krigstid kunde have en virkelig Overstkommanderende, ikke blot for Hæren men for Hæren og Flaaden, og at en saadan Mand maatte blive udpeget i Fredstid, om end kun for et enkelt eller for saa Navn Gangen. Jeg skal nærmere betone, at det kun er i Krigstid, jeg ønsker en Saadan; thi i Fredstid maa efter min Mening Forsvarsministeren være den eneste Overstkommanderende for Hæren og Flaaden. Anderledes stiller derimod Forholdet sig i Krigstid, thi da opstaar et nyt Ansvar, hvilket jeg maatte i Korthed kan betegne som det strategiske Ansvar, og som ikke maa forveksles med Forsvarsministerens politiske Ansvar. For Forsvarsministeren er det umuligt paa samme Tid at have Sæde i Statsraadet og at kommandere Krigsmagten, og der er her en Forskjel, som er væsentlig. Det Ansvar, som ellers Krigsministeren bærer, tør jeg maatte betegne som et Ansvar for Maalets Opnaaelse, hvormod Ansvaret hos den Overstbefalende for Hæren og Flaaden er et Ansvar for Anvendelsen af Midlerne til Maalets Opnaaelse. Der er foreslaaet en Veie til at løse denne Vanskelighed, et Forslag, jeg ikke skulde have dristet mig til at fremkomme med her af Frygt for, at det skulde synes altsor radikal, hvis det ikke var fremmat af en Mand, som mindst af Alt kan mistænkes for at være radikal, en Mand, der maatte høre til vore mest Konervative i Hæren, nemlig General Degermann-Lindencrone. Han har i et Skrift, han har udgivet, nemlig: „Betrægtninger i Anledning af D. S. Mandats politiske Brevne,“ tilraadet her at gaa samme Veie som i Schweiz. Han siger deri: „Naar Krigen er Gang er bestemt, maa man give Kommandoen kun til een Mand, til hvem man har fuldkommen Tiltro, men saa maa man lade ham og ingen Anden kommandere Armeen,“ og han siger fremdeles: „Schweizerne, der dog vistnok med Stiksyge vaage over deres Frihed, have forlangt indset dette Forbundsfor-samlingen vælger Overgeneralen, men en kommanderende General har da i ingen Stat større Rettigheder og mere uafhængt Myndighed end i det schweiziske Etsforbund. Saaledes tror jeg, det maa være.“ Jeg tror dog ikke, det vilde være rigtigst at støtte dette Forslag fuldstændig, uagtet det vistnok har en sjævn Fremtid for sig. Der er jo nemlig den Vanskelighed ved en saadan Ordning, et en saadan af Rigsdagen valgt Overgeneral nødvendig ogsaa maatte være ansvarlig for Rigsdagen. Jeg vil derfor indskrænke mig til at anbefale, at den Overstkommanderende for Hæren og Flaaden, der udpeges i Fredstid, men kun for